

11.11. 3/4.02

FOTO: JAN TOMAS ESPEDAL

Avgjort. Beslutningen er allerede tatt om at Villa Grande skal huse Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge, minner Knut Aukrust om i dette innlegget.

Hva vil vi med Villa Grande?

Villa Grande

▼ Beslutningen om Villa Grande er tatt, påpeker Knut Aukrust (bildet), styreleder i stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge. Han redegjør for planene for virksomheten og inviterer til debatt. Men ikke om plasseringen.

Det har i Aftenpostens spalter de siste ukene vært en meningsutveksling om Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge (HL-senteret) og lokaliseringen av senteret til Villa Grande (Hagtvet 2. mars, Tyrén 7. mars, Meyer 15. mars og Bruland 23. mars). Det er et godt tegn at virksomheten til en institusjon med slike ambisjoner som HL-senteret gjøres til gjenstand

ved monumentet over de jødiske ofre på Vippe-tangen, uttalte statsminister Kjell Magne Bondevik seg blant annet om Regjeringens standpunkt til bruken av Villa Grande: «Regjeringen ønsker at Villa Grande skal bli et symbol i Norge på en varig kamp mot Holocaust og alt dets vesen.» Det kan skje ved at Vidkunn Quislings bolig under krigen, under ledelse av HL-senteret, blir omdannet til en møteplass for menneskerettighetsarbeid, arbeid mot rasisme og diskriminering.

Allsidig bruk

For å ivareta både det historiske og det aktuelle perspektivet ønsker HL-senteret å fylle Villa Grande med aktiviteter bygget på forskning, formidling og folkelig engasjement. Vi tenker oss huset brukt til utstillinger, konferanser, semina-

for offentlig meningsutveksling. For at en slik debatt skal bli mest mulig konstruktiv, er det allikevel et poeng å slå fast noen viktige premisser.

Den 3. april 2001 ble HL senteret opprettet av Universitetet i Oslo etter oppdrag fra Den norske stat og på initiativ fra de muslimske trosamfunn i Norge. HL-senteret skal bygge sin virksomhet på to hovedsøyler:

- 1) Holocaust-problematikken i vid forstand: Utgangspunktet for opprettelsen av stiftelsen har vært et klart uttalt ønske om å danne et kjernemiljø for forskning og kunnskapsformidling om Holocaust, primært om det norske kapittel i historien om Holocaust, men også om Holocaust mer alment. Denne forskningen skal gi kunnskap om de politiske, historiske, psykologiske og sosiale betingelsene for brudd på menneskerettighetene. En viktig side ved dette arbeidet er studier av andre massive brudd på menneskerettighetene, uansett politisk ideologi: det være seg fascistisk, kommunistisk eller også kapitalistisk.
- 2) Minoritets-problematikk, med vekt på livssynsminoriteter i en norsk kontekst: Senteret skal skape grunnlag for bred kunnskap om disse og deres vilkår i Norge, historisk og i samtiden, inkludert deres rolle i et flerkulturelt samfunn.

Den 27. januar i år ble årsdagen for frigivelsen av Auschwitz og Birkenau for første gang offisielt markert i Norge som den Internasjonale Holocaustdagen. Paradoksalt nok faller dagen inn til ett-årsdagen for drapet på Benjamin Hermansen; en tragisk anskueliggjøring av behovet for slike markeringer.

Under markeringen

rer, konserter, foredrag, verksteder og aktivitetsdager for en rekke (frivillige) organisasjoner og institusjoner ved siden av senterets ordinære virksomhet. Vi har en visjon om at alle skolebarn i Norge skal vandre gjennom husets ulike utstillinger enten på nettet eller i fysisk forstand. Denne siden av husets virksomhet er ikke minst viktig for å profilere Villa Grande som et levende, pulserende og vitalt hus og ikke et mausoleum.

Trenger samarbeid

HL-senteret og Villa Grande vil hente inspirasjon fra mange parallelle sentre ute i verden. Vi trenger også et nært samarbeid med norske (forsknings)miljøer. Vi har i dag en forpliktende samarbeidsavtale med Universitetet i Oslo og Universitetsbiblioteket. Vi håper å få til en lignende avtale med Riksarkivet, for dermed å sikre tilgang på viktig kildemateriale. Bare på denne måten kan vi overvinne også de praktiske problemer som er knyttet til en hver forsknings- og undervisningsinstitusjon. Og vi vil invitere til en åpen og ferdomsfri debatt med interesse- og aktivitetsorganisasjoner. Men det vi trenger minst av alt nå, er en ny variant av den traurige norske lokaliseringdebatten: Vestbanen eller Bjørvika, Gardermoen eller Hurum, eller delt løsning. Beslutningen om Villa Grande er faktisk tatt. Utfordringen nå er å gjøre virksomheten på Villa Grande til noe helt unikt også i internasjonal sammenheng.

KNUT AUKRUST